ROK I. Nr. 4. Bytom — Listopad 1946 Cena numeru 10 zł.

WIADOMOŚCI RYNKU METALOWEGO

ORGAN CENTRAL ZBYTU PRZEMYSŁU METALOWEGO

NONSENS ZWYŻKI CEN

Fakt poważniejszej zwyżki cen, jaki ma miejsce w okresie obecnym na szereg artykułów podstawowych, godzi niewątpliwie w równowagę gospodarczą kraju, oraz w interesy szerokich rzesz świata pracy, to też zasługuje na baczną analizę.

Zasadniczym powodem zwyżki cen poza momentami walutowo-finansowymi, które w obecnym zjawisku roli nie grają, jest zachwianie równowagi między podażą, a popytem. Gdy popyt wzrasta nieproporcjonalnie do wzrostu podaży, lub gdy podaż z tych czy innych przyczyn maleje bez identyczności tego zjawiska w popycie, to wówczas następuje w sposób nieunikniony zjawisko zwyżki cen. — Transponując to stwierdzenie na aktualną rzeczywistość, należy podkreślić, że poza normalnym sezonowym wzrostem popytu, w związku z nadchodzącą zimą — popytu, który może spowodować zwyżkę cen o parę punktów, ale który nie powinien odegrać decydującej roli, zasadniczych przyczyn gospodarczych od strony popytu — nie widać.

Wprawdzie istniejące na rynku **wolne kapitały,** powstałe na skutek przemiany w polityce wewnętrzno-handlowej, poszukując zabezpieczenia, **lokują się w pewnych dobrach,** ale naogół nie są to dobra podstawowej konsumcji i oddziaływanie ich na ogólną zwyżkę cen może być jedynie psychologiczne, a nie ściśle gospodarcze. Dlatego w dłuższym etapie wpływ tego zjawiska zostanie niewątpliwie zahamowany, tym bardziej, **jeśli polityka gospodarcza rządu zdoła dla tych kapitałów wytworzyć warunki lokaty bardziej celowej z punktu widzenia ogólno-gospodarcego.**

Niewątpliwie **większe zahamowanie istnieją od strony podaży,** zniesienie świadczeń rzeczowych przy jednoczesnym braku jakichkolwiek innych obciążeń wsi, oraz niezagranie jeszcze całym swym ciężarem gatunkowym akcji wymiany towarowej „Przemysł dla Wsi", **zmniejszyło niewątpliwie dopływ artykułów rolnych do miast, powodując zwyżkę cen.**

Wprowadzenie podatku gruntowego oraz coraz pełniejszy dopływ artykułów przemysłowych na wieś, pozwala sądzić, że ten zmniejszony strumień artykułów rolnych wzbierze ponownie. Optymizm jest tu tym bardziej uzasadniony, gdyż urodzaj naogół dopisał i suma produkcji rolnej w stosunku do 1945 r. niewątpliwie poważnie wzrosła. — **Braki powstałe z zmniejszenia się dostaw UNRRA też zostaną w dużej mierze wyrównane w drodze normalnego importu.**

Poza tymi zjawiskami o charakterze bardziej ogólnym, istnieje szereg zjawisk indywidualnych, jak to trudności surowcowe w zakresie niektórych podstawowych artykułów, np. bawełna i skóra. Otóż o ile chodzi o bawełnę, trudności te — wyolbrzymione jak zwykle przez plotkę — zostały już zasadniczo pokonane i **zaopatrzeniu kraju w te artykuły nie grozi żadne poważne niebezpieczeństwo.** Również o ile chodzi o skórę, to poważne partie tego surowca są już w drodze i napewno wywrą swój wpływ na rynek.

Przechodząc na teren wyrobów przemysłu metalowego, z zadowoleniem można stwierdzić, **że zwyżka tu naogół niema miejsca.** Świadczy to korzystnie o polityce naszych Central Zbytu, które potrafiły w odpowiedni sposób zorganizować zaopatrzenie rynku i mimo poważnych trudności produkcyjnych, **zgromadzić pewne rezerwy dla interwencji przeciwko zarysowującym się gdzieniegdzie tendencjom zwyżkowym.** — Świadczy to również o poziomie i etyce prywatnego kupiectwa branży metalowej, które swoją obecną postawą wykazuje zdolność do spełnienia przewidzianej dla niego roli w strukturze gospodarczej Państwa.

Na zakończenie można wyrazić nadzieję, że przy dalszej czujności organów zbytu, przemysł metalowy, dostarczając na rynek szereg podstawowych artykułów codziennego użytku, **zachowa stabilizację cen i ułatwi Rządowi w Jego zdecydowanej walce przeciwko nonsensowej zwyżce cen.**

PRZECIWDZIAŁANIE ZWYŻCE CEN

Centrala Zbytu Śrub, Nitów, Okuć Budowlanych i Części Kutych, Bytom.

Na odcinku swej działalności przystąpiła Centrala do przeciwdziałania możliwościom zwyżki cen na artykuły objęte jej sprzedażą, zwłaszcza sezonowe, właściwie już od wiosny br. **Mianowicie od wiosny Centrala lokowała większe ilości haceli, hufnali i podków, które obecnie rozprowadza się na rynek.**

Dzięki pokryciu zapotrzebowania przedsezonowego rynku w wymienionych artykułach oraz kończącemu się sezonowi budowlanemu, ceny artykułów objętych sprzedażą Działu Części Kutych, i Okuć Budowlanych nie wykazują większych wahań. — Również odsprzedaż artykułów śrubowych kontrolowana jest przez Centralę na głównych rynkach i odbywa się bez jakichkolwiek zmian w wysokości pobieranych cen.

Niezależnie od zadawalającego raczej poziomu cen na artykuły rozprowadzane przez Centralę, stara się ona — wobec zwiężkszonego zapotrzebowania **wzmóc dostawy ze zwiększonej produkcji, oraz ze składów fabrycznych.** — Dodatkowe ilości towaru trafiają na rynek głównie za pośrednictwem składów własnych Centrali, przedsiębiorstw handlu państwowego i spółdzielczego, przy czym rozprowadzenie ich odbywa się w sposób z góry ustalony, zarówno w czasie jak i w terenie, co znakomicie wzmaga efekty akcji interwencyjnej. — Akcja ta nasilana jest zależnie od potrzeb lokalnych i względów sezonowych, o czym Centrala uprzedza swych odsprzedawców lokalnych, dzięki czemu obecna podaż towarów, raczej się wzmogła i **nie istnieje zjawisko przechowywania towarów.**

Centrala zdając sobie sprawę, że akcja interwencyjna, zmierzająca do zwiększenia podaży przeprowadzona być musi równocześnie z naciskiem natury administracyjnej, przeprowadziła szereg kontroli u swych głównych odbiorców — odsprzedawców, w celu ustalenia zapasów towarów, oraz pobieranych cen hurtowych i detalicznych. — Bardzo pomocne zarówno w akcji interwencyjnej jak i kontrolnej, okazały się Oddziały własne, które sprawnie spełniły rolę instrumentu polityki sprzedaży Centrali.

Obok tych pociągnięć o charakterze gospodarczym i administracyjnym, uwzględniła Centrala w swej akcji przeciwdziałania zwyżce cen, także i **momenty psychologiczne.** Zamieszczono bowiem w pismach codziennych ogłoszenie, podające do ogólnej wiadomości, że **Centrala cen sprzedażnych nie podwyższyła,** że kupujący domagać się winni dotychczasowych cen, a w wypadku żądania wyższych przez sprzedawców, komunikować o tym Centrali lub jej Oddziałom.

W ramach całej kampanii interwencyjnej, objęto również wymianę towarową „Przemysł dla Wsi", celem zapobieżenia „przecieków" towarowych do miasta, nieprzekraczania umownego poziomu cen odsprzedaży hurtowej i detalicznej, oraz przyśpieszenia obiegu towarów od producenta do konsumenta wiejskiego.

Dzięki powyższym pociągnięciom stwierdzić można, że w zakresie artykułów rozprowadzanych przez Centralę, **nie notuje się zwyżki cen,** a powzięte środki zaradcze, przy utrzymaniu generalnej linii gospodarczej pozwalają mieć nadzieję, że w wypadku grożących tendencji zwyżkowych, będą one na odcinku Centrali opanowane.

Centrala Zbytu Drutu Gwoździ i Czarnych Narzędzi Bytom.

Zdając sobie dokładnie sprawę, że wzrastająca drożyzna i chaos cen na rynku powoduje nieobliczalne szkody dla Państwa i społeczeństwa, oraz wywołuje niepokój i spadek zaufania, starała się powyższa Centrala robić wszystko co leży w jnj możliwościach, by doprowadzić do normalizacji i zahamowania tego niezdrowego objawu.

Środki, jakie w tym kierunku zastosowano, są następujące:

1) Zasilanie rynku towarami
2) Opracowywanie cenników sprzedaży hurtowej i detalicznej,
3) obniżka cen
4) tworzenie własnych składów (oddziałów)
5) klauzule dla t. zw. uznanych hurtowników
6) kontrola i jej konsekwencje.

ad 1) Zdając sobie sprawę, że nasilenie rynku w towary wpływa na obniżenie, względnie na stabilizację cen, stara się Centrala całą produkcję bezzwłocznie kierować w teren.

ad 2) Opracowane cenniki w związku z wymianą towarową „Przemysł dla wsi" wprowadzone zostały również przy innych sprzedażach komercyjnych.

ad 3) W wymianie towarowej „Przemysł dla wsi" zastosowano generalną obniżkę cen cen w wysokości 10% (w postaci rabatu).

ad 4) Pragnąc skrócić drogę pośrednictwa i zyskać dodatkowe ramię kontroli terenowej przystąpiliśmy do organizowania własnych składów (oddziałów) w Poznaniu, Gdańsku i Szczecinie.

ad 5) Celem sparaliżowania nieuzasadnionej wysokości cen na wolnym rynku zawiesiliśmy wszystkie dostawy dla t. zw. uznanych hurtowników (poza bieżącymi obowiązaniami), wydając odpowiednią **instrukcję o kalkulacji i sprzedaży, oraz o prawie i obowiązku kontroli** tak ze strony Centrali jak i ze strony hurtowników w stosunku do swoich odbiorców.

ad 6) Jak to już podano powyżej, aparat kontrolny Centrali ma za zadanie w pierwszym rzędzie walkę z nieuzasadnioną zwyżką cen i pilnowania, by cenniki były ściśle przestrzegane.

Centrala ma nadzieję, że w miarę postępu i rozwoju tych środków, potrafi w znacznej mierze wpłynąć na regulację cen na rynku wewnętrznym.

Centrala Zbytu Wyrobów Blaszanych, Bytom.

W zakresie cen artykułów blaszanych działalność Centrali ma na celu utrzymanie ich na dotychczasowym poziomie i przeciwdziałanie jakimkolwiek tendencjom zwyżkowym. Odmiennie od dotychczasowego systemu, artykuły masowe zapotrzebowania domowego dostarcza Centrala w zakresie wymiany towarowej ze wsią, podobnie zresztą jak i dla całości rynku krajowego franco powiatowe stacje odbiorcze. W związku z tym **wprowadzono ceny franco, jako maksymalne, jednolite dla całego obszaru państwa,** w których uwzględniono już koszty ubezpieczenia i przewozu. W oparciu o nowe kalkulacje cen franco wydano cenniki dla sprzedaży hurtowej oraz cennik dla sprzedaży detalicznej konsumentom. Wprowadzenie nowych zasad dostaw oraz cen franco miało wielkie znaczenie dla uchwycenia i kontroli cen. Posługując się nowymi cennikami odbiorcy na każdym szczeblu zbytu, a więc i konsumenci mają każdej chwili **możność sprawdzenia, czy żądane ceny nie są wyższe od obowiązujących cen maksymalnych.** Cenniki te umożliwiają nadto inspektorom Centrali ścisłą kontrolę punktów sprzedaży hurtowej i detalicznej w zakresie stosowanych cen. Konsekwencją tych poczynań Centrali będzie likwidacja często nieuzasadnionej i rażącej rozpiętości między cenami fabrycznymi a cenami płaconymi przez konsumenta.

Ceny artykułów blaszanych zapotrzebowania domowego podane we wspomnianych cennikach obowiązują nadal bez zmian. Centrala kontroluje przestrzegania cen w handlu hurtowym i detalicznym za pośrdenictwem swych inspektorów, objeżdżających miejscowości na terenie całego państwa. Badają oni przestrzeganie zasad rozprowadzenia towarów oraz pobierane ceny tak przez instytucje dystrybucyjne w zakresie wymiany towarowej ze wsią jak i przez kupiectwo prywatne.

Ostatnia kontrola rynku wykazała **tylko nieliczne wypadki rażących różnic** między cenami stosowanymi w praktyce a cenami w obowiązujących cennikach, wykazała jednak, że sprzedawcy na szczeblu detalicznym jeszcze niedostatecznie są wprowadzeni w nowy system sprzedaży, co jest powodem do licznych przeważnie nieznanych odchyleń przy obliczaniu cen.

Dotychczasowy przebieg wymiany towarowej p. h. „Przemysł dla wsi"

Centrala Zbytu Gwoździ, Drutu i Czarnych Narzędzi w Bytomiu.

Praktycznie rzecz biorąc, zainicjowana przez Ministerstwo Przemysłu wymiana towarowa p. h. „Przemysł dla wsi", weszła na realne tory w drugiej połowie sierpnia b. r., gdyż w tym czasie rozpoczęła się wysyłka towarów w teren za pośrednictwem organizacyj dystrybucyjnych t. j. „Społem" i „P. C. H.". Pierwszy odcinek tej akcji ma się zakończyć 31. XII. 1946 r. Biorąc pod uwagę okres od 15. VII. b. r. do 25. X. b. r. będziemy mniej więcej w połowie i dlatego warto się zastanowić i przeprowadzić pewną analizę, czy i o ile zakreślony **plan był realny w swoich założeniach, jak przedstawia się jego dotychczasowe wykonanie i jakie są perspektywy na dalszy jego przebieg.**

Aby w rozważaniach tych nie być gołosłownym, weźmy do pomocy realne cyfry, które najlepiej zagadnienie to zilustrują. W wymienionym powyżej czasokresie Centrala Zbytu Gwoździ, Drutu i Czarnych Narzędzi wysłała:

1. gwoździ	836.011	kg
2. drutu	86.365	„
3. łańcuchów	73.926	„
4. młotków	5.138	„
5. wideł	34.750	sztuk
6. łopat	93.730	„
7. kompl. koś.	2.000	kompl.
8. nakryć stoł.	1.000	tuź.

Ponieważ, jak już zaznaczyliśmy powyżej, okres sprawozdawczy obejmuje około połowy całego czasokresu, zatem i dotychczasowe wykonanie powinno zamykać się w granicach około 50% dostaw, co stanowiłoby o realności zakreślonego planu.

Przeprowadzając tego rodzaju analizę procent wykonania w poszczególnych artykułach przedstawia się niejednolicie. W wysyłce łopat program wykonano już z nadwyżką (104%), w dziale kompletów kosiarskich i nakryć stołowych osiągnięto pełne 100% wykonania. W dziale gwoździ, jako artykułu najbardziej poszukiwanego i zaoferowanego w największej ilości (1.500.000 kg) osiągnięto wykonanie w 56%, co jest zjawiskiem nazbardziej pocieszającym. Wykonanie dostawy drutu utrzymuje się jeszcze na poziomie (44%), natomiast wykonanie planu w innych artykułach jest mniejsze (łańcuchy 37%, widły 35%, młotki 13%). Najgorzej przedstawia si ęsprawa siatki i siekier, gdyż tu **powstały przejściowe trudności,** tak, że plan nie mógł być wykonany. Co do siekier, trudności leżą w fabryce, i już w najbliższej przyszłości zostaną usunięte, co zaś do siatki, do opóźnienie spowodowane jest dużym portfelem ważnych zamówień państwowych, które mają pierwszeństwo oraz **koniecznością wykonania zobowiązań wynikłych z umów eksportowych.**

Obliczając jednak przeciętną wykonania planu otrzymamy **cyfrę 49%, co wskazuje, że plan był realny i że jego realizacja przebiega zupełnie prawidłowo.**

Na podstawie tej analizy można przypuszczać, że w zakreślonym do końca obecnego roku czasokresie, plan będzie wykonany całkowicie, a konsument wiejski otrzyma w 100% te ilości towarów, jakie w tej branży zostały zaoferowane.

Centrala Zbytu Wyrobów Blaszanych, Bytom.

O dotychczasowych osiągnięciach Centrali w zakresie wymiany towarowej ze wsią świadczą dane liczbowe w okresie trzeciego kwartału oraz dwóch pierwszych dekad października b. r. W szczególności w okresie tym Centrala dostarczyła za pośrednictwem „Społem" i Państwowej Centrali Handlowej następujące ilości poszczególnych artykułów: naczyń emaliowanych 872 ton, wyrobów ocynkowanych, lakierowanych i szlifowanych 260 ton, wiatroodpornych latarń stajennych 87.865 szt., wiader ocynkowanych 516.585 szt. oraz naczyń mleczarskich 35 ton. Stosownie do dyspozycji wysyłkowych instytucji dystrybucyjnych dostawy kierowane są do powiatów wszystkich województw.

W związku z uruchomieniem produkcji lamp karbidowych Centrala zaoferowała dostawę tego artykułu w bieżącym roku w ilości 30.000 sztuk.

Na następne miesiące b. r. Centrala przewiduje **pełne wykonanie dostaw w planowanym zakresie** z pewnymi przekroczeniami w niektórych artykułach.

W zakresie artykułów blaszanych, nie służących do bezpośredniej konsumcji, a stanowiących uzupełnienia produkcji innych zakładów przemysłowych, ostatni okres zaznaczył się znacznym wzmożeniem popytu, w szczególności na beczki, — znajdujące zapotrzebowanie w przemyśle naftowym, następnie na bębny blaszane, — potrzebne przemysłowi produkującemu karbid, asfalty i produkty smołowe oraz na puszki konserwowe — zapotrzebowane przez przemysł konserwowy. Odnośnie tego ostatniego artykułu ważnym czynnikiem zbytu jest **uruchomienie produkcji białej blachy** przez przemysł hutniczy. Zakłady produkujące puszki, po ukończeniu będących w toku przygotowań technicznych, będą w stanie pokryć zapotrzebowanie przemysłu konserwowego, o ile uda się powiększyć odpowiednio produkcję potrzebnych blach.

Centrala Zbytu Śrub, Nitów, Okuć Budowlanych i Części Kutych w Bytomiu.

W ramach akcji wymiany towarowej miała dostarczyć Centrala dla wsi do końca października przez Społem i P. C. H. według terminarza około 645 ton wartości ca 24 milionów zł.

Plan ten wykonano ca w 100% oddając do wysyłki na wieś 602 ton, wartości 22 milionów zł. Biorąc pod uwagę, że dostawy pełną parą zaczęły się dopiero od połowy września, nieznaczne odchylenia od przewidzianego planu jest zupełnie usprawiedliwione. Rozdzielenie towaru według województw przedstawia się następująco:

Gdańsk — 37,6 ton, Kraków — 66,3 ton, Kielce — 53,9 ton, Pomorze — 36,1 ton, Śląsko-Dąbr. 36,7 t., Pom. Zachod. — 17,5 t., Wrocławskie — 37,6 t., Lubelskie — 35,7 t., Mazurskie — 61,5 t., Warszawskie — 32 t., Białostockie — 32,4 t., Poznańskie — 37,4 t., Rzeszowskie — 71,7 t., Łódzkie — 46 t. Razem: 602,4 ton.

Przewidziane ilości na listopad i grudzień wynoszą 405 ton, wartości za 13 mil. zł. Ogólna ilość wynosi według terminarza 1050 ton, z czego w przeciągu dwóch miesięcy dostarczono ca 62%. Należy przypuszczać, że plan wykonany zostanie **w 100%, albowiem akcja dostawy została już w pełni zmontowana i odbywa się sprawnie.**

Ponadto **Centrala przyjęła dodatkowe ilości do terminarza dostaw w wysokości 55 ton.** Do końca października dostarczono już 10 ton, resztę zaś wykona się do końca br.

Na uwagę zasługuje jeszcze kontrola tak co do wysokości cen detalicznych, jak również i dostarczenia towarów adresatom tj. ludności wiejskiej. Kontrolę przeprowadzają oddziały własne Centrali, Inspektoraty B. O. D. oraz specjalni inspektorzy wysyłani w teren przez Centralę. Przeprowadzone kontrole wykazały, że akcja wymiany towarowej „Przemysł dla wsi" **rozwija się planowo,** w myśl zawartych mów z P. C. H. i Społem. **W rezultacie powinna przynieść ona te wyniki, które były zamierzeniem Ministerstwa Przemysłu, inicjatora akcji p. t. „Przemysł dla wsi".**

Centrala Zbytu Narzędzi Tnących

Pruszków, Sienkiewicza 19.

Zadaniem tej Centrali jest rozprowadzenie wszelkiego rodzaju narzędzi tnących i innych rzemieślniczych, wyprodukowanych przez fabryki państwowe i będące pod zarządem państwowym. **Instytucja ta obejmuje zakresem swego działania cały obszar Rzeczypospolitej Polskiej.**

Centrala Zbytu Narzędzi Tnących z dużą fachowością techniczną i handlową rozprowadza fabrykaty państwowej produkcji między swych odbiorców, rekrutujących się z podstawowych czynników gospodarstwa państwowego.

Zwalczanie ogólnego powojennego głodu narzędziowego jest głównym celem instytucji, która mając za sobą roczne doświadczenie, może już dziś poszczycić się dużymi sukcesami.

I tak np. Fabryka Gwintowników i Narzędzi PROTOTYP w Bydgoszczy jest dziś w możności wyprodukować miesięcznie 22.000 szt. gwintowników i 2000 szt. narzynek. Wyprodukowane gwintowniki i narzynki są pierwszorzędnej jakości i w niczym nie ustępują markom zagranicznym. Zaznacza się, że Fabryka ta produkuje różne typy gwintowników: walcowane, toczone lub szlifowane i posiada wszystkie przyrządy pomiarowe.

Na uwagę zasługują wyroby Śląskiej Fabryki Pił w Wapienicy, która produkuje piły poprzeczne, tarczowe i trakowe. Piły powyższe cieszą się bardzo dużym uznaniem u odbiorców.

Wyroby innej znów fabryki, a mianowicie Fabryki Pił i Narzędzi „GLOBUS" w Katowi-

cach zyskały uznanie i **rozgłos nawet na rynkach zagranicznych**, jak w Pradze i Sztokholmie na odbywających się targach międzynarodowych. Były to piłki ręczne do metali znakowane marką „GLOBUS".

W zrozumieniu dzisiejszych trudnych warunków produkcji powojennej z jednej strony a wobec wspomnianego wyżej głodu narzędziowego z drugiej, **Centrala Zbytu Narzędzi Tnących wprowadza planowanie produkcji.** Pozwoli to zapobiec zbędnej produkcji i nie dopuści do magazynowania jej nadmiaru po fabrykach, a w rezultacie doprowadzi do jaknajszybszego zaspokojenia rynku wewętrznego.

Specyfikacja narzędzi prowadzonych przez C. Z. N. T.

1) Dłuta stolarskie i ciesielskie
2) Frezy różnych typów
3) Gwintowniki ręczne metryczne od M 2,5— M 52, kompl. 3 szt.
4) Gwintowniki ręczne Whitwortha od W 1/8 — W 2", kompl. 3 szt.
5) Gwintowniki ręczne rurowe od R 1/8" — R 2" kompl. 2 szt.
6) Gwintowniki maszynowe nakrętkowe rurowe R 1/8" — R 2"
7) Gwintowniki maszynowe nakrętkowe Whitwotha od W 3/16 " — W 2"
8) Gwintowniki maszynowe nakrętkowe metryczne od M 2,3 — M 52
9) Gwintowniki maszynowe Whitwortha od W ⅛" — W 1"
10) Gwintowniki maszynowe metryczne od M 2,6 — M 24
11) Imadła ślusarskie stałe szer. szczęk: 80—100—120—140—160 mm
12) Imadła ślusarskie do rur 1" — 6", 3/4" — 4", ½" — 3", ¼" — 2"
13) Imadełka ręczne dł. 5" i 6"
14) Kuźnie polowe wielkości płyty górnej: 750/560, 520/440
15) Kuźnie polowe składane
16) Kły tokarskie 60° ze stoż. Morsa, a stoż.: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
17) Klucze francuskie dł. 10" i 12"
18) Klucze płaskie metryczne kompl. 12 szt. od 9 × 11 do 36 × 41
19) Młotki ślusarskie waga 150—200—300—400—500—800—2000—3000 gr.
20) Młoty kowalskie waga: 5—6—8—10—12 kg.
21) Nożyce dźwigniowe do 5 mm
22) Narzynki okrągłe od M 3 — M 27, w ⅛" — 1", R ⅛" — R 1"
23) Obcęgi do gwoździ dł. 5", 6", 8", 10"
24) Oprawki do narzynek okrągłych wym.: od M 5 do 22
25) Piłki ręczne do metali o wym. 300/1 × 16 × 0,8 — 300/2 × 25 × 0,8
26) Piły poprzeczne proste i brzuszne wym. od 1000—1400 mm
27) Piły trackie bez czopów wym. 1600 × 220/100 × 1,8/2,0, 1800 × 240/110 × 2,2/2,2
28) Piły gatrowe wym. od 1000 × 160 — 1800 × 160
29) Piły tarczowe do drzewa wym. od 100/15 × 0,9 — 1000/45 × 4,0
30) Pilniki dł. od 4" — 18"
31) Pokrętki do gwintowników metrycznych i rozwiertaków z 3-ma otworami wym.: 2 — 4, 4 — 10, 11 — 18, 20 — 27, 30 — 36, 39 — 42
32) Przecinaki płaskie wym. 13 × 26 × 200 mm
33) Przebijaki wym. 15 dł. 180 mm
34) Punktaki dł. 120 mm
35) Ramki do piłek do metali dł. 12"
36) Rozwiertaki ręczne stałe od 3—30
37) Rozwiertaki ręczne stożkowe 1:50
38) Rozwiertaki do otworów stożkowych Morse, a stoż. 0, 1, 2, 3, 4, 5
39) Skrobaki trójkątne pełne dł. 5", 6", 8"
40) Skrobaki płaskie dł. 5", 6" i 8"
41) Śrubokręty dwustronne (bez rączek) szer. ostrzy 5,5 i 7 mm dł. 200 mm
42) Siekiery stalowe waga 2,5 — 2 — 1,5 — 0,8 kg.
43) Sprawdziany tłoczkown ⌀ 1 — ⌀ 60
44) Świdry do drzewa
45) Szlifierki ręczne 1 przekład, i 3 — przekładniowe
46) Szczypce płaskie dł. 6"
47) Szczypce okrągłe dł. 6"
48) Szczypce uniwersalne dł. 5,6"
49) Szczypce czołowe do cięcia drutu dł. 6" i 7"
50) Tulejki redukcyjne do stożków Morse, a 1/0, 2/1, 3/1, 3/2, 4/2, 4/3, 5/3, 5/4, i 5/6
51) Tulejki przedłużające do stoż. Morse a 2/1, 3/1, 3/2, 4/2, 4/3, 5/3, 5/4
52) Trzpienie tokarskie od ⌀ 3 — ⌀ 100 mm
53) Wycinaki krzyżowe wym. 13 × 26 × 200 mm
54) Wiertarki ręczne piersiowe do ⌀⌀ 10 — i 13 mm
55) Wiertarki ręczne stołowe posuw ręczny lub automatyczny do ⌀ 13 mm
56) Wiertarki elektryczne stołowe do ⌀⌀ 13 i 15 mm

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Wykonanie planu produkcji.

Polski przemysł metalowy wykonał we wrześniu plan produkcyjny **w 107%, osiągając 89% produkcji przedwojennej.** Wartość ogólna produkcji za wrzesień wyniosła 48.796.000 zł przedwojennych. Wyprodukowano m. in. 614 wag towarowych, 14 lokomotyw, 5.248 rowerów.

Wydatnie wzrosła produkcja w przemyśle Wyrobów z Blachy. Przyczyniło się do tego zastosowanie nowego środka zastępczego bo-

raksu, oraz środka zastępczego V 26, produkowanego dotychczas przez Niemcy.

Na wzrost produkcji wyrobów emaliowanych wpłynęło stosowanie zamiast kwarcu — piasku kwarcowego, który w dużych ilościach znajduje się na terenach powiatu olkuskiego. Przez odpowiednie zastosowanie tego piasku, osiągnięto materiał zastępujący kwarc, sprowadzony dotychczas z zagranicy.

Liczba zatrudnionych w przem. metalowym wzrosła do 93.175 pracowników.

Wynalazki polskich inżynierów.

Inżynier Cyryl Niewiadomski, pracownik Państwowej Walcowni Metali Kolorowych w Dziedzicach — dvszedł — kontynuując próby czynione w czasie wojny przez przemysł niemiecki — do rezultatów, że zamiast używanego dotychczas czystego aluminium, **wykorzystać można** do dezoksydacji stali — z równym skutkiem — **łom dur-aluminium.** Łomu tego mamy u nas bardzo duże ilości, wszak w całym kraju znajdują się zestrzelone i zniszczone popalone tysiące samolotów, które jak wiadomo budowane były z duraluminium. Tak samo w rozbitych czołgach i samochodach jest sporo tego metalu. Złom ten, przetapia się w zakładach metali kolorowych i wytwarza się zeń odpowiednie bloki duraluminium o odpowiedniej wadze.

Na skutek zastosowania pomysłu inżyniera Niewiadomskiego, a mianowicie, że można zamiast czystego aluminium używać w hutnictwie stopu duraluminium, **oszczędza Skarb Państwa około 3 miliony złotych rocznie,** import bowiem czystego aluminium dla celów hutniczych zmniejszy się o 200 ton rocznie.

Za swój pomysł wybitnie oszczędnościowy, otrzymał inż. Niewiadomski z Ministerstwa Przemysłu (Centr. Zarz. Przem. Metalowego) jednorazową premię w wysokości 260.000 złotych.

Inżynier Szandurski, pracownik Polskiej Pierwszej Krajowej Fabryki Czółenek w Łodzi, ulepszył sposób wyrabiania sprężynek do czółenek. Ponadto dokonał on wynalazku polegającego na zastąpieniu drzewa kornelowego, specjalnie preparowanym bukiem.

Wynalazki te pozwolą ograniczyć import.

Nagrodzone Fabryki Państwowe, Grupy Precyzyjno-Optycznej.

Wyroby Fabryk Grupy Precyzyjno-Optycznej, zyskały sobie, z powodu pierwszorzędnej jakości pełne uznanie, na Pomorskiej Wystawie Przemysłu, Rzemiosła i Handlu w Bydgoszczy.

Złoty Medal otrzymała Państwowa Fabryka Wodomierzy, Wrocław-Karłowice.

Srebrny Medal. Państwowe Zakłady Optyczne — Warszawa, Państwowa Wytwórnia Optyczna — Jelenia Góra, Polska Fabryka Manometrów i Termometrów — Włocławek, Fabryka Wodomierzy — Toruń, Fabryka Narzędzi Chirurgicznych — Nowy Tomyśl, Państwowa Fabryka Gazomierzy — Toruń—Tczew. Fabryka Narzędzi Chirurgicznych i Weterynaryjnych A. Mann, — Warszawa.

List pochwalny otrzymała Państwowa Fabryka Zegarów, Łódź—Frybork.

Centrala Zbytu Śrub, Nitów, Okuć Budowlanych i Części Kutych w Bytomiu, Plac Stalina Nr 11.

Zawiadamiamy wszystkich naszych odbiorców, że w związku z przejęciem przez Centralny Urząd Planowania rozdziału artykułów śrubowych w okresach kwartalnych przyjmuje Centrala do wykonania również wyłącznie **zamówienia kwartalne,** składane za pośrednictwem Central Zaopatrzenia ewent. Zjednoczeń Branżowych lub Terytorialnych.

Zamówienia składane do Central nie mogą przekraczać przydziału C. U. P. U.

Z uwagi na nastawienie produkcji współpracujących z nami fabryki na gwint metryczny, prosimy zamawiać **gwint Whitwortha tylko tam, gdzie nie można zastosować gwintu metrycznego.**

Celem uniknięcia nieporozumień co do charakterystyki artykułów śrubowych prosimy powoływać się na nasz katalog — cennik Nr 1.

NOWE WYDAWNICTWA.

Staraniem Centrali Zbytu Śrub, Nitów, Okuć Budowlanych i Części Kutych w Bytomiu, wyszedł z druku **Katalog — Cennik Śruby —Nity.** Jest to pierwszy numer wydawnictwa broszur popularnych o wyrobach przemysłu metalowego.

Część redakcyjna omawia przemysł śrubowy w Polsce, oraz jego rodzaje, zastosowanie i warunki nabycia. Katalog ilustruje 12 tabeli kurantowych wyrobów śrubowych, zamyka zaś 20 str. cennik sprzedaży hurtowej wszystkich wyrobów śrubowych.

Powyższe wydawnictwo należy przyjąć **z uznaniem dla Centrali Zbytu** za podjęcie inicjatywy wydawania broszur popularnych, albowiem wojna zniszczyła prawie w zupełności dawne katalogi wyrobów przemysłu metalowego.

Wysyłka katalogu po przekazaniu kwoty zł 150.— na rachunek P. K. O. w Katowicach konto Nr. HI/4631 z dopiskiem Katalog — Cennik.

Redakcja i Administracja: Bytom pl. Stalina 11, tel. 24-26. Prenumerata kwartalna 30 zł. Cennik ogłoszeń: 1 str. 10,000.— zł., ½ str. 5,000.— zł., ¼ st. 2,500.— zł., ⅛ str. 1,200,— zł. 1/10 600,— zł.
Bank Gospodarstwa Spółdzielczego oddział Bytom konto Nr. 90.

Wydawca: Centrala Zbytu Śrub i Nitów. Komitet Redakcyjny.

Drukarnia Nr 7., Katowice, Gmach Województwa — 872 — R 27206